

Valtioneuvoston ohjausjärjestelmän kehittämisen (OHRA) toimeenpanohanke

Vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön valmisteluryhmän muistio

Valtion ohjausjärjestelmän kehittämisen toimeenpanohankkeelle

Vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön valmisteluryhmä on Valtion ohjausjärjestelmän kehittämisen (OHRA) toimeenpanohankkeelta saamansa toimeksiantonsa mukaisesti valmistellut esityksen vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön perustamiseksi valtioneuvostoon. Työryhmän raportti sisältää ehdotuksen vaikutusarviointilautakunnaksi.

Helsingissä 24.4.2015

Tiina Astola

Pasi Järvinen

Heidi Kaila

Sirpa Kekkonen

Arto Seppovaara

Tuulia Hakola-Uusitalo

Jyrki Tala

Piia Rekilä

Outi Slant

Kuvailulehti

Julkaisun nimi: Valtioneuvoston ohjausjärjestelmän kehittämisen (OHRA) toimeenpanohanke. Vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön valmisteluryhmän muistio

Tekijä: Vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön valmisteluryhmä

Mahti-numero: 368/00.01.00.01/2015

HARE-tunnus: VM162:02/2014

Tiivistelmä

Valtion ohjausjärjestelmän kehittämishankkeessa esitettiin valtioneuvostoon perustettavaksi vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikkö. Hankkeen toimeenpanohankkeessa vaikutusarviointiyksikön valmistelua varten asetettiin oma valmisteluryhmä, joka on työskennellyt 2.2.2015 – 17.4.2015.

Valmisteluryhmä esittää vaikutusarviointilautakunnan perustamista valtioneuvoston kansallisen yhteyteen. Lautakunnalle asiat valmistelee virkamiessihteeristö. Lautakunta tarkastaa hallituksen toimintasuunnitelman kannalta keskeisten hankkeiden vaikutusten arvioinnin taloudellisten vaikutusten (julkinen talous, yritykset, kotitaloudet) laadun ja antaa siitä ministeriölle lausunnon. Lausunto ei ole ministeriötä sitova, mutta hallituksen esityksen perusteluissa on otettava kantaa lausunnon noudattamiseen.

Presentationsblad

Publikationens namn	Projektet för genomförande av förslagen från projektet för utveckling av statens styrsystem Promemoria från beredningsgruppen för konsekvensbedömningens expertenhet
Författare:	Beredningsgruppen för konsekvensbedömningens expertenhet
Mahti-nummer	368/00.01.00.01/2015
HARE-kod	VM162:02/2014

Referat

I projektet för utveckling av statens styrsystem föreslogs att det skulle inrättas en expertenhet för konsekvensbedömning vid statsrådet. Inom projektets genomförandeprojekt tillsattes en egen beredningsgrupp för konsekvensbedömningsenhetens beredning. Beredningsgruppen har arbetat från den 2 februari till den 17 april 2015.

Beredningsgruppen föreslår att det ska inrättas en konsekvensbedömningsnämnd vid statsrådets kansli. De ärenden som tas upp inom nämnden bereds av ett tjänstemannasekretariat. Nämnden granskar kvaliteten på bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna (den offentliga ekonomin, företagen, hushållen) av de viktigaste projekten med tanke på regeringens handlingsplan och avger ett utlåtande till ministeriet. Utlåtandet är inte bindande för ministeriet, men i motiveringarna till regeringspropositionen ska det anges på vilket sätt utlåtandet beaktats.

Sisällys

1. Valmisteluryhmän tausta ja tehtävät	1
2. Valmisteluryhmän työskentely	2
3. Työryhmän esitys määräaikaiseksi vaikutusarvioinnin arviointilautakunnaksi	3
4. Arviointilautakunnan rooli ja tehtävät.....	3
Arvioitavien kohteiden valinta	3
Vaikutuslajit	4
Arvioinnin sisältö.....	4
Neuvonta	4
Lausunnon ajankohta	4
Lausunnon sisältö	4
Prosessi.....	5
EU-hankkeet	5
5. Arviointilautakunnan organisointi ja resurssit.....	5
Lautakunnan asema.....	5
Lautakunta	6
Sihteeristö.....	6
6. Arviointilautakunnan perustamisen vaikutukset	6
7. Perustamisen edellyttämät säädösmuutokset	7
8. Perustamisen toteuttamisen aikataulu ja seurannan menettelyt	7

1. Valmisteluryhmän tausta ja tehtävät

Valtioneuvoston ohjausjärjestelmän kehittämishanke (OHRA-hanke) esitti yhtenä suosituksenaan valtioneuvoston ohjausjärjestelmän kehittämiseksi vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön perustamista valtioneuvoston yhteyteen (VM142:00/2013). Hankkeelle asetettiin toimeenpanohanke (VM162:00/2014), jonka aloitteesta perustettiin valmisteluryhmä vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön valmistelemiseksi.

OHRA-hanke päättyi suosittamaan asiantuntijayksikön perustamista lainvalmistelun laadun kehittämiseksi. Aiemmat kehittämis- ja ohjaustoimet eivät ole johtaneet merkittäviin parannuksiin, eikä hallituksen lainsäädäntösuunnitelma ole tuonut tarvittavaa kohennusta. Pysyvät ja merkittävät parannukset edellyttäisivät valtioneuvostotasolle pysyväluonteista institutionaalista ohjausta.

OHRA-hankkeen ehdotus:

”Keskeisten säädösmuutosten ja muiden strategisten politiikkatoimien systemaattinen etukäteinen ja vaihtoehtoja tuottava vaikutusarviointi nostetaan välttämättömäksi edellytykseksi valmistelussa. Valtioneuvostoon perustetaan asiantuntijayksikkö, jonka ydintehtävänä on auttaa ministeriöitä laatimaan tietosisällöltään riittäviä ja annettujen ohjeiden mukaisia vaikutusarvioita. Vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikkö tukisi ministeriöitä neuvonnalla, ohjeilla, hyvien esimerkkien esiintuomisella, koulutuksella ja tarkastuksella. Näin voidaan varmistaa, että hallituksella ja eduskunnalla on käytössään kunnollinen arviointitieto päätettäessä keskeisistä rakenne- ja muista muutoksista. Monipuolisen vaikutusarvioinnin varmistaminen hyödyttäisi myös sidosryhmiä ja kansalaisyhteiskuntaa.

Onnistuakseen tehtävässään yksikön olisi oltava riittävän asiantunteva, jotta se toisi aitoa lisäarvoa lainvalmisteluun, sen tulisi olla riippumaton suhteessa eri hallintosektoreiden ja yhteiskunnan etutahojen erityisintresseihin ja sillä tulisi olla hallituksen täysi poliittinen tuki. Kyse olisi merkittäville säädöshankkeille tarkoitettu vuorovaikutteinen tieto- ja prosessituki. Suomessa asiantuntijayksikön painopisteenä olisivat erityisesti taloudelliset vaikutukset mukaan lukien vaikutukset ihmisten ja yritysten toimintaan (hallinnollinen taakka) ja vaikutukset kuntien tehtäviin ja velvoitteisiin. OHRA-hanke ehdottaa, että asiantuntijayksikkö perustettaisiin aluksi määräaikaisena.”

Myös eduskunnan tarkastusvaliokunta on Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomusta (K 18/2018 vp) käsittelevässä mietinnössään (TrVM 9/2014 vp) lausunut että eduskunta edellyttää, hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin lakien vaikutusarviointeja käsittelevän yksikön perustamiseksi.

Vaikutusarvioinnin asiantuntijayksikön valmisteluryhmän tehtäväksi asetettiin valmistella OHRA-hankkeen ehdottaman asiantuntijayksikön perustamissuunnitelma. Työryhmän tuli määritellä:

- asiantuntija
- tehtäväkuva
- organisointimuoto
- resursointi
- perustamisen edellyttämät säädösmuutokset
- perustamisen toteuttamisen aikataulu sekä uudistuksen seurannan menettelyt.

Lähtökohdaksi tuli ottaa eduskunnan, valtiontalouden tarkastusviraston ja OHRA-hankkeen linjaukset sekä kansainväliset kokemukset vastaavista asiantuntijayksiköistä muissa maissa.

Työryhmän toimeksianto voidaan tarvittaessa jatkaa asetetun määräajan jälkeen siten, että vaikutusarviointiyksikkö voisi aloittaa toimintansa 1.1.2016.

2. Valmisteluryhmän työskentely

Valmisteluryhmän puheenjohtajaksi nimettiin kansliapäällikkö Tiina Astola oikeusministeriöstä sekä jäseniksi lainsäädäntöjohtaja Pasi Järvinen työ- ja elinkeinoministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Heidi Kaila valtioneuvoston kansliasta, ohjelmaneuvo Sirpa Kekkonen valtioneuvoston kansliasta, tuloksellisuustarkastuspäällikkö Arto Seppovaara valtiontalouden tarkastusvirastosta, finanssineuvos Tuulia Hakola-Uusitalo valtiovarainministeriöstä sekä emeritusprofessori Jyrki Tala. Valmisteluryhmän sihteerinä toimivat suunnittelija Outi Slant oikeusministeriöstä ja ylitarkastaja Piia Rekilä työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Valmistelussa ryhmä on hyödyntänyt kansainvälisiä esimerkkejä vastaavanlaisista vaikutusarviointielimistä sekä kansallisista erillisyyksiköistä. Valmisteluryhmä on työnsä taustaksi käsitellyt muun muassa eri vaihtoehtojen vaikutuksia ja riskejä, lausuntoprosessia sekä tehtäviin tarvittavia resursseja. Valmisteluryhmän kokousaineisto liitteinen on saatavissa HARE-tunnuksella (VM162:02/2014) valtioneuvoston hankerekisteristä¹.² Valmisteluryhmän työskentelyaika oli 2.2.2015 – 17.4.2015.

Mikäli hanketta jatketaan, valmisteluryhmän mielestä on syytä järjestää ensivaiheessa kuulemiskierros. Seuraavassa vaiheessa on arvioitava syvällisemmin yksikön vaikutuksia ja siihen liittyviä käytänteitä.

¹ http://www.hare.vn.fi/mlIiittyvienHankkeidenSelailu.asp?h_iid=20804&tVNo=7&sTyp=Selaus

² Aineistona on lisäksi hyödynnetty selvitystä EU-aloitteiden vaikutusten arvioinneista : <http://vnk.fi/documents/10616/1034423/EU+aloitteiden+vaikutusarviointit.pdf/aed6cca8-8429-4039-a65f-14d90f501f0f>

3. Työryhmän esitys määräaikaiseksi vaikutusarvioinnin arviointilautakunnaksi

Valmisteluryhmä esittää, että toimeksiannossa tarkoitettu asiantuntijayksikkö perustetaan valtioneuvoston kanslian yhteyteen itsenäisenä ja riippumattomana lautakuntana, jolle asiat valmistelelee virkamiessihteeristö. Ensi vaiheessa määräaikaisena lautakuntana se keskittyy arvioimaan hallituksen esitysten taloudellisia vaikutusarvioita (yksityiset henkilöt, yritykset ja julkinen talous). Lautakunta ei tee vaikutusarviointia vaan ainoastaan arvioi ministeriöissä laadittuja arviointeja, minkä lisäksi sihteeristö antaa pyydettyä neuvontaa. Vaikutusarvioinnin arviointilautakunta on osa valtioneuvoston ohjausjärjestelmän kehittämistä. Toiminta rahoitetaan valtioneuvoston kanslian momentilta ja lautakunta asetetaan neljän vuoden ajaksi.

Lautakunnan perustamisen ja työn tavoitteena on varmistaa, että hallituksen esityksissä käytetty tietopohja ja arvioinnit ovat oikeita ja riittäviä. Jo määräaikaisen kokeilun uskotaan parantavan esitysten laatua. Jos lautakunnasta myöhemmässä vaiheessa tehdään pysyvä elin, se voi edistää kulttuurinmuutosta vaikutusarvioinnin roolista muun muassa poliittisessa päätöksenteossa ja lainvalmistelijan työssä. Pitemmällä tähtäimellä tällainen kulttuurinmuutos voisi osaltaan myötävaikuttaa sellaisen sääntely-ympäristön kehittymiseen, joka tukee talouskasvua, työllisyyden kehitystä, yritysten toimintaa ja kilpailukykyä sekä kansalaisten hyvinvointia.

Tässä muistiossa valmisteluryhmä on keskittynyt käsittelemään määräaikaisena kokeiluna aloittavan lautakunnan toimintaa. Valmisteluryhmä katsoo, että näin menetellen toiminta saadaan käynnistettyä. Saatujen kokemusten perusteella lautakunnan roolia ja tehtäviä voidaan ja on syytä tarkistaa ja edelleen kehittää. Tällöin lautakunnan tehtäviä saattaa olla perusteltua laajentaa koskemaan myös muita vaikutuslajeja, mukaan lukien myös välilliset ja kumulatiiviset vaikutukset sekä muita kuin lainvalmisteluhankkeita. Lisäksi arvioinnin piiriin olisi tuossa vaiheessa hyvä ottaa myös EU:n politiikkaohjelmien ja mahdollisten E-kirjeiden vaikutusarvioinnin arviointi. Valmisteluryhmä toteaa, että lautakunnan tehtävänä ei ole tuottaa talouspoliittisten linjausten tietopohjaa. Tämä tietopohja ja päätösten etukäteisarvioiden laadinta on kuitenkin jatkossa turvattava. Selvää on, että tämä vaatii tässä muistiossa esitettyä suuremmat resurssit.

4. Arviointilautakunnan rooli ja tehtävät

Arvioitavien kohteiden valinta

Kansliapäällikkökokous linjaa lautakunnan tarkasteluun saatettavat kansalliset säädöshankkeet. Ensisijaisesti on kyse hallitusohjelman toimeenpanon kannalta keskeisistä hankkeista, jotka tunnistetaan kansliapäällikkökokouksessa hallitusohjelman toiminta- ja julkisen talouden suunnitelman laadinnan yhteydessä. Lautakunnan käsittelyyn voidaan saattaa myös muita

esimerkiksi taloudellisesti tai poikkihallinnollisesti merkittäviä hankkeita. Alkuvaiheessa kansliapäällikkökokouksen on syytä linjata lautakunnan käsittelyyn vietäväksi myös sellaisia esityksiä, jotka ovat käynnistyneet jo ennen toimintasuunnitelman hyväksymistä. Tarkemmat kriteerit siitä, minkälaiset hankkeet ministeriöiden on saatettava kansliapäällikkökokouksen tarkasteluun, määritellään jatkovaiheessa.

Vaikutuslajit

Lautakunta keskittyisi tässä vaiheessa taloudellisten vaikutusten arviointiin suhteessa tavoitteisiin.

Tällä tarkoitetaan erityisesti sääntelyn noudattamisesta aiheutuvia kertaluonteisia ja toistuvia kustannuksia ja hyötyjä yrityksille, yksityisille henkilöille ja julkiselle taloudelle. Ensivaiheessa arviointi painottuisi välittömien kustannusten ja hyötyjen arviointiin.

Lautakunta voi ottaa kantaa, mikäli valittu keino näyttäisi olevan selvässä epäsuhdassa asetettuihin tavoitteisiin nähden.

Arvioinnin sisältö

Arvioinnin kohteena on pääasiassa esityksen perustelujen kestävyys, millä tarkoitetaan muun muassa sitä, että esityksen arvioinnin tietopohja on riittävä arvioinnin tekemiseksi ja johtopäätökset ovat uskottavat.

Myös perustelujen läpinäkyvyyttä arvioidaan. Tämä voi tarkoittaa sen arvioimista, onko erilaiset vaikutukset ja epävarmuustekijät tuotu esiin erityisesti silloin, kun numeerinen arviointi on vaikeaa tai kun sitä ei voida tehdä. Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, onko mahdollisten muiden toimintavaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset esitetty riittävästi.

Arviointi pohjautuu olemassa olevaan ja lautakunnasta saatavan kokemuksen perusteella myöhemmin vahvistettavaa ohjeistukseen. Sihteeristö käyttää apunaan näihin perustuvaa tarkastuslistaa.

Neuvonta

Lautakunnan sihteeristö antaa pyydettäessä neuvontaa lainvalmistelijoille käytettävissä olevien resurssien ja voimavarojen puitteissa. Neuvonta voi koskea arvioinnin suunnittelua, arviointia tai menettelytapoja.

Lausunnon ajankohta

Hallituksen esitykset saatetaan lautakuntaan tarkastettaviksi mahdollisimman valmiina esitysluonnoksesta käydyn kuulemisen jälkeen, kun sen perusteella on tehty muutokset. Esityksen kääntäminen voi ajoittua samaan ajankohtaan yksikön käsittelyn kanssa. Käsittely lautakunnassa kestäisi keskimäärin enintään neljä viikkoa. On harkittava, tulisiko kiireellisissä tapauksissa olla mahdollisuus nopeutettuun käsittelyyn.

Lausunnon sisältö

Lausunto on joko myönteinen tai kielteinen. Kielteisessä lausunnossa lautakunta esittää näkemyksensä mahdollisista puutteista ja antaa niihin kehittämisehdotuksia. Myös myönteiseen lausuntoon voi sisältyä kehittämisehdotuksia. Lautakunnan lausunto vaikutusten arvioinnista

ei sido ministeriöitä. Hallituksen esityksessä on kuitenkin kerrottava, jos lautakunta on antanut vaikutusarvioinnista lausunnon ja perusteltava, jos lautakunnan suosittamia muutoksia ei ole tehty.

Lautakunnan lausunnon on oltava julkinen, jotta sille asetetut tavoitteet voivat toteutua tehokkaasti. Lausunnon julkaisuajankohta riippuu siitä, mikä on lausunnon rooli jatkovalmistelussa. Mahdollisessa jatkovalmistelussa on tarkemmin selvitettävä, katsotaanko lausunto itsenäiseksi asiakirjaksi, jolloin se on julkinen lautakunnan päätöksen jälkeen. Jos se katsotaan osaksi lainvalmisteluprosessia, se on julkinen siinä vaiheessa, kun asiasta on päätetty valtioneuvostossa.

Prosessi

Menettely edellyttää vuorovaikutusta sihteeristön ja ministeriön välillä prosessin eri vaiheissa. Ministeriö on velvollinen ilmoittamaan lautakunnan sihteeristölle käsiteltäväksi tulevan lainsäädäntöhankkeen alustavan aikataulun ja mahdolliset muutokset.

Sihteeristö perehtyy esitykseen, käy keskustelut ministeriön kanssa ja arvioi vaikutusarviointia lainvalmisteluohjeistuksiin perustuvan kriteeristön avulla. Sihteeristö tekee lautakunnalle esityksen lausunnoksi. Ministeriölle varataan mahdollisuus kommentoida sihteeristön esitystä lautakunnalle.

Lautakunta perehtyy säädösesitykseen ja sihteeristön esitykseen lausunnoksi. Sihteeristö esittelee asian lautakunnalle ja lautakunta tekee käymänsä keskustelun pohjalta asiasta päätöksen. Jäsen voi jättää lausuntoon eriävän mielipiteen. Lautakunta kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Lautakunta käsittelee vuosittain noin 20–40 esitystä.

EU-hankkeet

Ensivaiheessa ministeriö voi saattaa EU-säädöshankkeen kansallisen vaikutusten arvioinnin yksikköön lausuttavaksi siinä vaiheessa, kun komission ehdotuksesta laaditaan eduskunnalle annettava U-kirjelmä. Lautakunnan lausunnon laajuudessa otetaan huomioon U-kirjelmien tiukka aikataulu ja kansallisia säädöshankkeita suppeampi vaikutusarvio. Perusteita, joiden mukaan ministeriöt voivat pyytää lausuntoa U-kirjelmien vaikutusarvioinneista, on syytä arvioida uudelleen, jos kirjelmät ruuhkauttavat lautakunnan työn.

Kun EU-säädöshankkeita pannaan kansallisesti täytäntöön, tulisivat näitä koskevat vaikutusarviot lautakunnan arvioitaviksi kansliapäällikkökokouksen päätöksellä, samoin periaattein kuin muutkin hallituksen esitykset.

5. Arviointilautakunnan organisointi ja resurssit

Lautakunnan asema

Vaikutusarvioinnin arviointilautakunta koostuu lautakunnasta sekä virkamiessihteeristöstä. Lautakunta on hallinnollisesti sijoitettu valtioneuvoston kanslian yhteyteen, mutta se toimii

tehtävässään riippumattomana ja itsenäisesti. Lautakunnan nimittää valtioneuvoston kanslian esityksestä valtioneuvosto.

Lautakuntarakenteella varmistetaan arvioinnin riippumattomuus ja laaja asiantuntemus. Erilistä neuvontaa antaa pelkästään lautakunnan virkamiessihteeristö.

Lautakunta

Valtioneuvosto nimittää neljäksi vuodeksi puheenjohtajan ja seitsemän jäsentä, jotka edustavat laajasti yhteiskunnan eri alojen asiantuntemusta. Lautakunta tekee päätökset 1+3 kokoonpanossa ja puheenjohtaja kutsuu kokoonpanoon muut jäsenet käsittelyyn tulevan esitysluonnoksen sisällön perusteella. Lautakunnan jäsenet nimitetään henkilökohtaisen asiantuntijuuksensa perusteella. Jäsenet eivät voi edustaa edunvalvontaorganisaatiota. Lautakunnan puheenjohtajuus ja jäsenyys ovat sivutoimisia tehtäviä.

Lautakunnan puheenjohtaja edustaa lautakuntaa ja linjaa sen toimintaa. Puheenjohtajalta edellytetään laaja-alaista tuntemusta yhteiskunnan ohjausmekanismeista ja arviointityöstä. Lautakunnan jäsenistöllä tulee olla kokemusta erityisesti kuntataloudesta, yritysten toimintaympäristöstä, käyttäytymistieteistä sekä tulonjakovaikutuksista.

Sihteeristö

Lautakunnan sihteeristö koostuu ensivaiheessa yhdestä neuvottelevasta virkamiehestä sekä yhdestä ylitarkastajasta. Sihteeristöä voidaan täydentää työmäärän lisääntyessä kolmannella henkilöllä. Sihteeristö toimii lautakunnan esittelijänä. Sihteeristö osallistuu asiantuntijana mahdollisten vaikutusarvio-ohjeiden kehittämiseen valtioneuvostossa sekä antaa lainvalmistelijoille neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi sihteeristö hoitaa kokousvalmistelut sekä annettavien lausuntojen julkaisun. Sihteeristöltä edellytetään tuntemusta säädösvalmistelusta, vaikutusarvioinneista, ohjausmekanismeista ja laadunvarmistustyöstä.

6. Arviointilautakunnan perustamisen vaikutukset

Lyhyellä aikavälillä voidaan odottaa, että hallituksen esitysten vaikutusarviointien tietosisällön laatu paranee. Lausuntomenettelyn tarkoitus on edesauttaa sitä, että valtioneuvoston päätökset perustuvat riittävään tietoon. Lautakunta luo lainvalmistelukulttuuria, jossa vaikutusarviotyö on myös vuoropuhelua ministeriön ja lautakunnan välillä ja vaikutusarvioita punnitsee riippumaton elin. Lautakunnan lausuntokäytäntö täsmentää ajan oloon sitä vaatimustasoa, joka lakiehdotusten vaikutusten arvioinnin on täytettävä.

Lausunnon pyytäminen lautakunnalta on uusi vaihe lainvalmistelussa ja se lisää jonkin verran ministeriöiden ja valmistelijoiden hallinnollista taakkaa. Jos lausunnon pyytämistä ei ole varhaisessa vaiheessa riittävästi suunniteltu, se saattaa viivästyttää esityksen antamista eduskunnalle. Lautakunnan arviointityössä käyttämät tarkistuslistat omalta osaltaan helpottavat ja systematisoivat lainsäädännön vaikutustenarviointia ja tukevat täten myös ministeriön lainval-

mistelijaa. Keskitetyllä rahoituksella on mahdollista varmistaa tehokkaammin arviointityön kehittäminen kuin hajauttamalla vastaavat resurssit eri ministeriöiden kesken. Jos lakiehdotusten vaikutusarviointeja onnistutaan parantamaan, sillä voidaan säästää lautakunnan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Hyvät vaikutusarvioinnit johtavat kohdistetumpaan lainsäädäntöön ja parempaan vaikuttavuuteen, jolloin välttyään mahdolliselta lainsäädännön uudistamistarpeelta.

Yksikön perustamisen budjettivaikutukset tulevat olemaan noin 280 000 euroa vuodessa ja yhteensä 1 050 000 euroa asetetulle määräajalle 1.1.2016-30.9.2019. Arvioidut kustannukset sisältävät 2,5 henkilötyövuoden palkkakustannukset sivu- ja yleiskuluineen (arviolta 250 000 euroa vuodessa) sekä valtiovarainministeriön suositusten mukaiset kokouspalkkiot (arviolta 6 000 euroa vuodessa) lautakunnan jäsenille. Lautakunnan puheenjohtajalle maksettaisiin lisäksi johtokuntapalkkiota. Valtiovarainministeriön suosituksen mukainen johtokuntapalkkio puheenjohtajalle on 330 euroa kuukaudessa (3 960 euroa vuodessa). Tämän lisäksi yksikölle on syytä varata resursseja muihin asiantuntijapalkkioihin, pienimuotoisiin selvityksiin sekä lautakunnan laatuarviointiin 20 000 euroa vuodessa. Resurssitarve tulee ottaa huomioon jo vuoden 2016 talousarvioesityksessä. Ensimmäisenä vuotena resurssitarve on hieman pienempi, jos sihteeristötyö käynnistyy kahdella virkamiehellä eikä lautakunta kokoonnu joka kuukausi (arviolta 230 000 euroa).

7. Perustamisen edellyttämät säädösmuutokset

Vaikutusarvioinnin arviointilautakunta voidaan perustaa valtioneuvoston kanslian yhteyteen erillisellä asetuksella, jossa määritellään lautakunta ja sihteeristö. Asetus voidaan antaa perustuslain 119 §:n 2 momentin nojalla. Valtioneuvoston ohjesäännön 10 §:n 3 momentin mukaan kansliapäällikkökokous toimii valtioneuvoston johtamisen tukena. Päättämisen lautakunnan käsiteltäväksi menevistä asioista voidaan lukea sisältyvän tähän. Kunkin ministeriön kansliapäällikkö vastaa kunkin ministeriön lainvalmistelusta.

8. Perustamisen toteuttamisen aikataulu ja seurannan menettelyt

Lautakunta asetetaan toimikaudelle 1.1.2016- 30.9.2019. Työn alkuvaiheessa luodaan vaikutustenarviointiohjeisiin pohjautuva alustava kriteeristö, jonka pohjalta esitysten vaikutusarvioita arvioidaan. Samaan aikaan lautakunnan työskentelyä pilotoidaan jo valmistelussa olevilla säädöshankkeilla ja saadaan kokemusta muun muassa tarkistuslistojen toimivuudesta.

Lautakunnan vaikuttavuutta seurataan muun muassa arvioimalla tietyillä kriteereillä säädöshankkeiden vaikutusarviot vuosilta 2009-2019. Seurannan mittarit määritellään vuoden 2015 aikana.